

Handboek Douane, Mededeling nr. 13

De pan-Euro-mediterrane overgangsregels (oorsprong)

13.1 Overgangsregels per 1-1-2025 vervangen door de PEM herziene oorsprongsregels

Met ingang van 1 januari 2025 treden tussen de EU en de verdragsluitende partijen – de ‘Contracting Parties’ – binnen de pan-Euromediterrane (PEM) zone de herziene oorsprongsregels in werking. Voor meer informatie over de herziene regels zie Mededeling 30 van het Handboek Douane.

Deze herziene oorsprongsregels vervangen met ingang van 1 januari 2025 de tijdelijke overgangsregels (transitional rules) die door sommige partijen op bilaterale basis werden toegepast. Met ingang van 1 januari 2025 komen de overgangsregels te vervallen, maar oorsprongsbewijzen opgemaakt vóór 2025 op basis van de overgangsregels kunnen onder voorwaarden wel geaccepteerd worden (zie 30.14 in Mededeling 30).

Deze mededeling 13 blijft voorlopig toegankelijk voor de situaties van voor 1-1-2025 waar op basis van de overgangsregels aanspraak is gemaakt op preferentie.

13.2 Inleiding

Per 1 september 2021 treden tussen de EU en een aantal van de verdragsluitende partijen – de ‘Contracting Parties’ – binnen de pan-Euro-mediterrane (PEM) zone nieuwe oorsprongsregels in werking.¹

Deze nieuwe, alternatief geldende regels zijn flexibeler en eenvoudiger dan de reeds bestaande oorsprongsregels van de zgn. Regionale Conventie, en worden de ‘transitional rules’, oftewel de ‘overgangsregels’, genoemd.

Deze overgangsregels gelden als alternatief náást de reeds bestaande oorsprongsregels van de Regionale Conventie. Voor aangesloten landen die de overgangsregels hebben opgenomen in hun bilaterale overeenkomsten geldt dat de preferentiële oorsprong zowel op basis van deze overgangsregels, als ook op basis van de bestaande oorsprongsregels van de PEM, kan worden vastgesteld. Beide systemen staan evenwel nagenoeg volledig los van elkaar. Van welk van beide systemen gebruik wordt gemaakt zal uit het betreffende bewijs van oorsprong moeten blijken.

Deze Mededeling geeft een toelichting bij de oorsprongsregels die in acht moeten worden genomen om producten op grond van de overgangsregels als van preferentiële oorsprong te kunnen beschouwen. Tevens geeft deze Mededeling een toelichting bij een aantal van de belangrijkste voorwaarden voor het verkrijgen van preferentie.

Wanneer in deze tekst wordt verwezen naar artikelnummers en/of bijlagen dan zijn dit, tenzij anders aangegeven, de artikelen en bijlagen van de overgangsregels zoals opgenomen in aanhangsel A bij de oorsprongsprotocollen van de verschillende handelsovereenkomsten.²

¹ Over de voortgang van het ratificatieproces en de inwerkingtreding per land informeert de Europese Commissie de lidstaten. Dit gebeurt middels een zogenaamde ‘cumulatiematrix’. Deze wordt gepubliceerd in de C-serie van het Publicatieblad van de Unie, en is ook te vinden op de website van de Europese Commissie.

² Zie als voorbeeld protocol nr. 3 bij de overeenkomst tussen de EU en Jordanië, gewijzigd bij Besluit nr. 1/2021 van de associatieraad EU-Jordanië van 15 april 2021 (Pb. EU L 164/1).

13.3 Achtergrond

Het PEM-stelsel bestaat uit een netwerk van vrijhandelsovereenkomsten tussen de EU en de haar omringende landen, en tussen deze landen onderling. De landen in de PEM-zone kwamen in 2013 de zogenaamde 'Regionale Conventie' overeen, een multilateraal kader waarin identieke oorsprongsregels zijn afgesproken. Alle verschillende partijen hebben daarop de oorsprongsregels in hun onderlinge akkoorden vervangen door een verwijzing naar de oorsprongsregels van deze Regionale Conventie, waardoor daarvoor binnen de hele PEM-zone één set regels is komen te gelden.

Na de totstandkoming van deze Regionale Conventie is door de verdragspartijen onderhandeld over flexibilisering en vereenvoudiging van deze oorsprongsregels. Met het onderhandelingsresultaat kon echter nog niet door alle landen worden ingestemd. Daardoor werd uiteindelijk besloten om deze zgn. 'herziene PEM-regels' alvast in de vorm van overgangsregels op bilaterale basis in werking te laten treden tussen de partijen die daarvoor kiezen. De overgangsregels gelden (als alternatieve oorsprongsregels) tussen die landen van de PEM-zone die deze hebben geïmplementeerd in hun onderlinge overeenkomsten, en in beginsel tijdelijk: tot het moment dat de oorsprongsregels van de Regionale Conventie als geheel worden herzien.

13.4 Oorsprongsregels

Om producten als van oorsprong uit een bij het PEM-stelsel aangesloten partij te kunnen beschouwen moeten ze aldaar geheel en al zijn verkregen of een toereikende be- of verwerking hebben ondergaan.

Volledig verkregen

Volgens artikel 2 worden goederen als van oorsprong uit een partij beschouwd indien de goederen in een partij geheel en al zijn verkregen volgens de bepalingen van artikel 3. In artikel 3 vindt u een opsomming van de producten die als geheel en al verkregen worden beschouwd.

Toereikende be- of verwerking

Producten die niet geheel en al zijn verkregen maar zijn geproduceerd uit niet van oorsprong zijnde materialen worden als van oorsprong in een partij beschouwd wanneer zij daar een toereikende be- of verwerking hebben ondergaan volgens de voorwaarden die zijn gesteld in artikel 4. Dit artikel verwijst hiervoor naar bijlage II. In bijlage II vindt u per product de vereiste be- of verwerkingen die de niet van oorsprong zijnde materialen moeten ondergaan om aan het eindproduct de oorsprong te verlenen (de zogenaamde lijstregels). Uit artikel 4, lid 2 volgt dat een product dat is geproduceerd uit niet van oorsprong zijnde materialen en volgens de lijstregel als van oorsprong wordt beschouwd, vervolgens zonder beperkingen kan worden gebruikt bij de productie van een ander product. Er behoeft dan niet opnieuw rekening te worden gehouden met de daarbij gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen.

Uit artikel 4, lid 3 volgt nog dat voor producten waarvoor de lijstregel een maximuminhoud aan niet van oorsprong zijnde materialen voorschrijft, er door de douane toestemming verleend kan worden om uit te gaan van gemiddelde prijzen af-fabriek en waarden van de gebruikte, niet van oorsprong zijnde materialen. Aanvullende voorwaarden volgen uit artikel 4, leden 4, 5 en 6.

13.5 Ontoereikende be- of verwerkingen

In artikel 6 zijn de be- of verwerkingen opgesomd die als onvoldoende worden beschouwd om aan een product de oorsprong te verlenen. Wanneer in het productieproces enkel sprake is van één van deze be- of verwerkingen, al dan niet in combinatie uitgevoerd, kan geen sprake zijn van een product van oorsprong, ook al zou zijn voldaan aan de desbetreffende lijstregel.

13.6 Tolerantieregel

Niet van oorsprong zijnde materialen die niet aan de voorwaarden van bijlage II voldoen, mogen toch worden gebruikt bij de productie van een product als is voldaan aan de in artikel 5 genoemde voorwaarden. Deze houden het volgende in:

- het totale nettogewicht van de gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen bedraagt niet meer dan 15% van het product wanneer het producten uit hoofdstuk 2 en 4 tot en met 24 van het Geharmoniseerd Systeem betreft, met uitzondering van visserijproducten uit hoofdstuk 16;
- de totale waarde van de gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen bedraagt niet meer dan 15% van de prijs af fabriek van het eindproduct wanneer het andere producten betreft, met uitzondering van producten uit de hoofdstukken 50 tot en met 63 van het Geharmoniseerd Systeem waarvoor de toleranties genoemd in aantekeningen 6 en 7 van bijlage I gelden.

Daarnaast geldt bij bovengenoemde voorwaarden dat, wanneer maximumpercentages zijn opgenomen in lijstregels van bijlage II, deze niet door toepassing van tolerantie mogen worden overschreden.

De tolerantierregel kan niet worden toegepast op geheel en al verkregen producten zoals beschreven in artikel 3, maar kan met inachtneming van de bepalingen omtrent ontoereikende be- of verwerkingen, wel worden toegepast op producten waarvoor volgens de lijstregel in bijlage II is vereist dat de bij de vervaardiging van het product gebruikte materialen geheel en al zijn verkregen.

13.7 Cumulatie van oorsprong

13.7.1 Diagonale cumulatie voor alle goederen

Volgens artikel 7, lid 1 wordt een product beschouwd als van oorsprong uit de partij van uitvoer indien zij daar is verkregen uit materialen van oorsprong uit een 'andere toepassende overeenkomstsluitende partij'. Dit geldt zolang de in de partij van uitvoer verrichte be- of verwerkingen verder gaan dan de in artikel 6 beschreven ontoereikende be- of verwerkingen. Het is daarbij niet vereist dat sprake is van een 'toereikende bewerking' als bedoeld in artikel 5; er hoeft niet te zijn voldaan aan de lijstregels van bijlage II.

Artikel 7, lid 2 zegt dat wanneer de in de partij van uitvoer verrichte be- of verwerkingen niet verder gaan dan de ontoereikende be- of verwerkingen van artikel 6, dan geldt dat het product dat wordt verkregen uit materialen van oorsprong uit een andere toepassende overeenkomstsluitende partij alléén als van oorsprong uit de partij van uitvoer mag worden beschouwd, indien de daar toegevoegde waarde groter is dan die van de gebruikte materialen van oorsprong uit een andere partij. Als dat niet zo is, dan wordt het verkregen product bij uitvoer beschouwd als van oorsprong uit de partij die het grootste deel van de gebruikte materialen vertegenwoordigt (naar waarde).

Uit artikel 7, lid 7 volgt dat producten die in het land van uitvoer geheel geen be- of verwerking ondergaan, hun oorsprong behouden wanneer zij naar één van de andere partijen wordt uitgevoerd.

13.7.2 Volledige cumulatie, uitzondering voor textielproducten

Met uitzondering van producten vallend onder de hoofdstukken 50 tot en met 63 (textielproducten), geldt dat uitgevoerde be- of verwerkingen in een andere partij dan de partij van uitvoer, worden geacht te zijn verricht in de partij van uitvoer wanneer de daarbij verkregen producten verdere be- of verwerkingen hebben ondergaan in deze partij van uitvoer. Dit is geregeld in artikel 7, lid 3. Voor het verkrijgen van oorsprong in het land van uitvoer is op grond van artikel 7, lid 6 wel van belang dat de be- of verwerkingen die de producten daar ondergaan verder gaan dan de in artikel 6 beschreven ontoereikende be- of verwerkingen.

Uit artikel 7, lid 4 volgt dat voor goederen vallend onder de hoofdstukken 50 tot en met 63 (textielproducten) geldt dat in de partij van invoer verrichte be- of verwerkingen geacht worden te zijn verricht in de partij van uitvoer, wanneer deze goederen vervolgens in die partij van uitvoer verdere be- of verwerkingen ondergaan. Voor deze producten werkt volledige cumulatie (het salderen van uitgevoerde productiehandelingen) in beginsel dus alleen op bilaterale basis. Hierbij geldt ten aanzien van deze bepaling de Republiek Moldavië en alle deelnemers van het stabilisatie- en associatieproces van de Europese Unie als één partij moeten worden beschouwd.

Op bovengenoemde bepaling voor textielproducten kan een uitzondering worden gemaakt. Als partijen er eenzijdig voor kiezen om artikel 7, lid 3 wel ook toe te passen op producten vallend onder de hoofdstukken 50 tot en met 63, dan dienen zij daar de Europese Commissie voorafgaand van op de hoogte te stellen.

Voor het doorgeven van informatie over reeds uitgevoerde be- of verwerkingen tussen marktdeelnemers in twee of meer partijen, dient gebruik te worden gemaakt van een leveranciersverklaring als bedoeld in artikel 29 en bijlage IV.

13.7.3 Voorwaarden voor de toepassing van cumulatie

Op grond van artikel 8, lid 1 bestaan bovengenoemde cumulatiemogelijkheden alléén indien aan twee voorwaarden is voldaan:

- Tussen alle voor het verkrijgen van de oorsprong van het product betrokken partijen onderling is een preferentiële handels-overeenkomst gesloten, en
- de betreffende goederen of materialen hun oorsprong hebben verkregen door toepassing van oorsprongsregels die gelijk zijn aan die in deze regels.

Deze voorwaarden maken dat er dus geen samenloop – ook wel ‘permeabiliteit’ genoemd – mogelijk is tussen de oorsprongsregels uit de Regionale Conventie en die van de overgangsregels. De oorsprongsregels in deze stelsels zijn immers niet identiek, dus wat als ‘van oorsprong’ wordt beschouwd op basis van de ene set regels, hoeft niet als zodanig te worden beschouwd op basis van de andere set regels (zie paragraaf 13.15.1).

Uit artikel 8, lid 3 volgt dat indien een product oorsprong verkrijgt met toepassing van de bepalingen van artikel 7, het daarvoor afgegeven oorsprongsbewijs de aanduiding ‘*cumulation applied with [land]*’ dient te bevatten. Deze vermelding kan tussen partijen komen te vervallen, wanneer beide partijen dit te kennen hebben gegeven bij de Europese Commissie.

De Europese Commissie publiceert in de zogenaamde ‘cumulatiematrix’ de vereiste informatie over de cumulatiemogelijkheden tussen de verschillende partijen. Daarin wordt ook informatie opgenomen over de eventuele uitbreiding van cumulatie als bedoeld onder artikel 7, lid 3, en het eventueel komen te vervallen van de verplichte vermelding over de toepassing van cumulatie op het oorsprongsbewijs.³

13.8 Gescheiden boekhouding

Artikel 12 geeft aanwijzingen voor het gebruik van gescheiden boekhouding bij onderling vervangbare materialen van oorsprong en niet van oorsprong, die worden gebruikt bij de be- of verwerking van een product. Deze materialen mogen op grond van dit artikel worden beheerd op basis van gescheiden boekhouding, zonder dat zij dan nog apart moeten worden opgeslagen. Ditzelfde geldt goederen van post 1701 (suiker) die zonder be- of verwerking, dus als product, worden verhandeld.

Om gescheiden boekhouding te kunnen toepassen is een in Nederland geaccepteerd voorraadbeheersysteem vereist. De gebruiker van een gescheiden boekhouding mag alleen oorsprongsbewijzen opstellen voor de hoeveelheid aan producten die als van oorsprong uit de exporterende partij kunnen worden beschouwd.

In Nederland is de vergunning voor het kunnen toepassen van boekhoudkundige scheiding onderdeel van de vergunning Toegelaten Exporteur. Voor meer informatie, zie Handboek Douane 8.00.00 / 8.5.1.

³ Voor vindplaats van de cumulatiematrix, zie voetnoot 1 bij paragraaf 13.2.

13.9 Territorialiteitsbeginsel

Uit artikel 13 volgt dat wanneer producten van oorsprong uit een partij worden uitgevoerd naar een ander land buiten de PEM-zone, en vervolgens terugkeren, zij als niet van oorsprong worden beschouwd, tenzij kan worden aangetoond dat:

- a) de teruggekeerde producten dezelfde zijn als de eerder uitgevoerde goederen, en
- b) zij tijdens de periode dat ze in dat andere land waren geen andere behandelingen hebben ondergaan dan die welke noodzakelijk waren om de goede staat van de goederen te behouden.

Evenwel is het met behoud van oorsprong toegestaan dat materialen van oorsprong uit een partij buiten die partij be- of verwerkingen ondergaan en vervolgens terugkeren naar die partij, mits die materialen ofwel geheel en al verkregen zijn in die partij ofwel daar al voor de uitvoer be- of verwerkingen hadden ondergaan die verder gingen dan de in artikel 6 genoemde ontoreikende be- of verwerkingen. Dan dient wel te kunnen worden aangetoond dat de teruggekeerde producten het resultaat zijn van een be- of verwerking op die betreffende materialen van oorsprong, en dat de totale buiten die partij toegevoegde waarde niet meer bedraagt dan 10% van de prijs af fabriek van het als van oorsprong aangemerkte (wederingevoerde) eindproduct.

13.10 Vervoer van goederen van oorsprong via een derde land ('niet-wijziging')

Artikel 14 bevat de voorwaarden waaronder zendingen producten van oorsprong via een derde land kunnen worden vervoerd zonder dat de oorsprong van de producten hierdoor verloren gaat.

De voorwaarden hierbij zijn dat de producten tijdens hun verblijf in het derde land onder toezicht zijn gebleven van de lokale douaneautoriteiten en op geen enkele wijze gewijzigd worden, en ook geen andere behandelingen hebben ondergaan dan die ter behoud van de goede staat van de goederen. Producten en zendingen mogen onderweg wel worden opgeslagen in een land van doorvoer, en zendingen mogen in een derde land worden gesplitst. Ook hierbij geldt dat de goederen te allen tijde onder toezicht van de lokale douaneautoriteiten moeten zijn gebleven.

Het is toegestaan om voorafgaand aan de invoer in het land van splitsing of doorvoer merken, etiketten, verzegelingen of documentatie ter naleving van specifieke binnenlandse vereisten van de partij van invoeren, aan te brengen op of toe te voegen aan de producten van oorsprong.

Op grond van artikel 14, lid 4 kan de douane bij twijfel over de nakoming van de voorwaarden van niet-wijziging de importeur of diens vertegenwoordiger vragen de nodige documenten te overleggen waaruit blijkt dat aan de voorwaarden van artikel 14 is voldaan.

13.11 Verbod op teruggave of vrijstelling van douanerechten voor textielproducten

Op grond van artikel 16 geldt een verbod op teruggave van douanerechten in welke vorm dan ook, een zogenaamd 'verbod op *duty-drawback*', voor niet-oorsprongsmaterialen die zijn gebruikt bij de vervaardiging van producten van oorsprong vallend onder de hoofdstukken 50 tot en met 63 (textielproducten).

Bij het opmaken van een oorsprongsbewijs dient door de exporteur van deze producten desgevraagd te kunnen worden aangetoond dat geen teruggave van rechten is verkregen ten aanzien van de bij de vervaardiging van de betreffende producten gebruikte niet-oorsprongsmaterialen, en dat de betreffende rechten die op deze materialen van toepassing zijn, daadwerkelijk zijn betaald.

Dit verbod op *duty-drawback* geldt niet wanneer sprake is van handel tussen partijen met toepassing van volledige cumulatie in de zin van artikel 7, leden 4 en 5. Het verbod geldt ook niet voor de handel van oorsprongsproducten tussen twee partijen, als genoemde producten zonder toepassing van cumulatie met materialen van oorsprong uit een andere partij de oorsprongsstatus verkrijgen.

13.12 Bewijs van oorsprong

13.12.1 Soorten en geldigheid

Producten die op grond van de overgangsregels van oorsprong zijn uit één van de andere partijen, komen bij invoer in aanmerking voor een preferentiële tariefbehandeling op grond van een van de volgende bewijzen van oorsprong:

- a) een certificaat inzake goederenverkeer EUR.1, of
- b) een oorsprongsverklaring van de exporteur, opgesteld op een factuur, pakbon of ander handelsdocument waarin de producten voldoende nauwkeurig zijn omschreven.

Het certificaat inzake goederenverkeer EUR.MED, zoals dat in bepaalde situaties wordt voorgeschreven in de oorsprongsregels van de Regionale Conventie, wordt niet gebruikt onder de overgangsregels. Ook van de toepassing van het REX-stelsel ter identificatie van een exporteur, waarvoor in artikel 17, lid 3 een zogenaamde '*enabling clause*' is opgenomen, is vooralsnog geen sprake. De optie die artikel 17, lid 4 biedt, voor het gebruik van digitale bewijzen van oorsprong, moet nog nader worden uitgewerkt door de verdragsluitende partijen en is derhalve ook nog niet van toepassing.

Zowel certificaten inzake goederenverkeer EUR.1 als oorsprongsverklaringen hebben ingevolge artikel 23, lid 1 een geldigheid van 10 maanden vanaf de datum van afgifte in de partij van uitvoer. In beginsel kunnen zij alleen binnen hun geldigheidstermijn dienen voor het preferentiële tarief voor de oorsprongsproducten waarop zij betrekking hebben. Een uitzondering geldt voor de situatie waarbij deze geldigheidsduur verstrijkt terwijl de goederen zich nog onder een schorsingsregeling, zoals entrepot-opslag, bevinden. Voor meer informatie, zie Handboek Douane 8.00.00/6.4.1.

13.12.2 Certificaat inzake goederenverkeer EUR.1

De voorwaarden die gelden voor de afgifte van een certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 bij of na (zie paragraaf 13.15.1) de uitvoer van oorsprongsproducten volgen uit de artikelen 20 tot en met 24.

Het certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 wordt door de douaneautoriteiten van het land van uitvoer afgegeven op schriftelijke aanvraag van de exporteur of zijn daartoe gemachtigde vertegenwoordiger.

Voor het certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 geldt dat hierop in vak 7 de aanduiding 'transitional rules' dient te worden opgenomen, om aan te geven dat de oorsprong van de betreffende producten is vastgesteld op basis van de overgangsregels. Deze verplichting is opgenomen in artikel 20, lid 3.

13.12.3 Oorsprongsverklaring

De voorwaarden die gelden voor het afgeven van een oorsprongsverklaring bij of na de uitvoer van oorsprongsproducten volgen uit de artikelen 18 en 19.

Op grond van artikel 18 mag een oorsprongsverklaring worden opgesteld door iedere exporteur indien het een zending betreft met minder dan € 6.000 aan oorsprongsproducten. Betreft de totale waarde van de oorsprongsproducten in een zending meer dan € 6.000, dan is voor het opstellen van een oorsprongsverklaring een vergunning Toegelaten Exporteur (TE) als bedoeld in artikel 19 vereist.

De oorsprongsverklaring wordt gesteld op een factuur, paklijst, of ander handelsdocument dat de betreffende oorsprongsproducten voldoende specifiek omschrijft om ze te kunnen identificeren. Als de oorsprongsverklaring wordt gesteld op een bijlage bij een van deze documenten, dan is van belang dat deze bijlage daar onlosmakelijk onderdeel van uitmaakt. Dit kan blijken uit een verwijzing van het document naar die bijlage of vice versa, of uit een doorlopende paginanummering.

Een oorsprongsverklaring die achteraf, dus na het moment van uitvoer van de betreffende oorsprongsproducten, wordt opgesteld, dient ingevolge artikel 18, lid 6 binnen twee jaar na het moment van invoer te worden gebruikt.

Het format van de oorsprongsverklaring is opgenomen in bijlage III, en dient letterlijk te worden overgenomen op het betreffende document (enkel typfouten kunnen op grond van artikel 28 worden gepardonneerd). De voetnoten in bijlage III geven nadere instructies voor het invullen en opmaken van de oorsprongsverklaring.

Voor exporteurs in de EU wordt geadviseerd om uit te gaan van de Engelse taalversie. Deze luidt:

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No(1)) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of(2) preferential origin according to the transitional rules of origin.

.....
.....
.....

(Plaats en datum) (3)

.....
.....
.....

(Handtekening van de exporteur; gevolgd door de naam van de ondertekenaar in duidelijk leesbare letters) (4)

- (1) Wanneer de oorsprongsverklaring wordt opgesteld door een toegelaten exporteur, moet het nummer van zijn vergunning hier worden ingevuld. Wanneer de oorsprongsverklaring niet door een toegelaten exporteur wordt opgesteld, wordt het gedeelte tussen haakjes weggelaten of wordt niets ingevuld.
- (2) Aanduiding van de oorsprong van de producten. Wanneer de oorsprongsverklaring geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op producten van oorsprong uit Ceuta en Melilla, moet de exporteur deze duidelijk aangeven met de letters "CM" op het document waarop de verklaring wordt opgemaakt.
- (3) Deze gegevens kunnen worden weggelaten als ze in het document zelf al voorkomen.
- (4) Indien de exporteur niet hoeft te ondertekenen, hoeft evenmin diens naam te worden vermeld.

De oorsprongsverklaring dient in beginsel handmatig te worden ondertekend. Er hoeft niet te worden ondertekend indien de oorsprongsverklaring wordt opgesteld door een vergunninghouder TE en diens vergunningnummer in de oorsprongsverklaring wordt vermeld.

13.12.4 Bewijsstukken en bewaarplicht

Uit artikel 31 volgt dat iedere exporteur die een oorsprongsverklaring heeft opgesteld of een certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 heeft aangevraagd, alle voor de oorsprong relevante bewijsstukken (welke stukken dat bijvoorbeeld kunnen zijn volgt uit artikel 31, lid 3) tenminste drie jaar na de datum van afgifte bewaart. Ook voor de leverancier die een leveranciersverklaring als bedoeld in artikel 29 opstelt, geldt voor de daarvoor relevante stukken een bewaarplicht van tenminste drie jaar.

In Nederland geldt voor al deze gevallen de algemene bewaartermijn van zeven jaar.

13.13 Deelzendingen

Artikel 26 voorziet in de mogelijkheid om producten in deelzendingen te kunnen importeren met gebruikmaking van één enkel bewijs van oorsprong. Het moet dan gaan om gedemonteerde of niet-gemonteerde producten in de zin van algemene regel 2, onder a) van het geharmoniseerd systeem, die onder de afdelingen XVI en XVII of de posten 7308 en 9406 vallen. De importeur moet om de toepassing van dit artikel verzoeken, waarbij de door de douaneautoriteiten van het land van invoer vastgestelde voorwaarden gelden. Het bewijs van oorsprong moet bij de douaneautoriteiten worden ingediend bij de eerste deelzending.

13.14 Kleine, niet-commerciële zendingen en reizigersbagage

Bij kleine zendingen van private personen naar private personen, of wanneer het gaat om producten in de persoonlijke bagage van een reiziger (reizigersbagage), is op grond van artikel 27 een bewijs van oorsprong niet vereist om gebruik te maken van een preferentiële tariefbehandeling. Het moet dan wel gaan om invoer waaraan elk handelskarakter ontbreekt. Dat is het geval wanneer sprake is van incidentele invoer, invoer die bestaat uit producten voor persoonlijk gebruik, of wanneer uit de aard en de hoeveelheid van de producten blijkt dat deze geen commerciële doeleinden dienen.

Bovendien geldt dat, om in aanmerking te komen voor de vrijstelling tot het overleggen van een oorsprongsbewijs als bedoeld in artikel 17, de totale waarde van de producten niet meer mag zijn dan € 500 wanneer het gaat om kleine zendingen, of niet meer dan € 1.200 wanneer het gaat om producten die deel uitmaken van reizigersbagage.

13.15 Bijzonderheden

13.15.1 Samenloop met huidige PEM-regels (permeabiliteit)

Zoals in paragraaf 13.7.3 reeds is behandeld, geldt op grond van artikel 8, lid 1 dat voor het kunnen toepassen van cumulatie binnen de PEM-zone aan twee voorwaarden moet zijn voldaan: tussen alle voor het verkrijgen van de oorsprong van het product betrokken partijen is onderling een preferentiële handelsovereenkomst gesloten, en de betreffende goederen waarmee cumulatie wordt toegepast hebben hun oorsprong verkregen door toepassing van oorsprongsregels die gelijk zijn aan die van de overgangsregels.

Hoewel een product, vanwege de algemene flexibilisering van de oorsprongsregels, slechts in zeer uitzonderlijke gevallen wél als van oorsprong kan worden beschouwd op grond van de oorsprongsregels van de Regionale Conventie maar niet op grond van de overgangsregels, leidt de tweede voorwaarde van artikel 8, lid 1 er toe dat cumulatie als bedoeld in artikel 7, leden 1 en 2 alléén kan worden toegepast bij materialen die aantoonbaar van oorsprong zijn op grond van de overgangsregels. Dit moet blijken uit een op grond van de overgangsregels opgesteld of afgegeven oorsprongsbewijs (te herkennen aan de vermelding '*transitional rules*'). Deze oorsprongsbewijzen kunnen slechts worden afgegeven voor materialen die zijn ingevoerd uit een andere partij die op het moment van uitvoer uit die partij ook reeds de overgangsregels toepaste.

In artikel 21, lid 1 onder d is de optie opgenomen dat een onder de oorsprongsregels van de Regionale Conventie afgegeven certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 kan worden 'vervangen' door een onder de overgangsregels afgegeven certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 (te herkennen aan de vermelding '*transitional rules*' in vak 7). Voor deze afgifte achteraf is vereist dat het initiële certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 was afgegeven na de inwerkingtreding van de overgangsregels in de partij van uitvoer, en dat de betreffende producten aantoonbaar (ook) als van oorsprong moeten worden beschouwd op grond van de overgangsregels.

De bepaling van artikel 21, lid 1 onder d biedt producenten die bij uitvoer van hun producten de overgangsregels willen toepassen om de oorsprong van hun product te bepalen (en waarbij de oorsprong van de gebruikte materialen relevant is), de mogelijkheid om voor de nog te verwerken, voorradige materialen voorafgaand aan de productie en het opstellen van een oorsprongsbewijs op grond van de overgangsregels, de bewijsvoering ten aanzien van de oorsprong van door hen verwerkte materialen 'om te zetten' van de oorsprongsregels van de Regionale Conventie naar de overgangsregels.

De Europese Commissie adviseert producenten die afhankelijk zijn van meerdere toeleveranciers en cumulatie van oorsprong toepassen met de door hen be- of verwerkte materialen, gebruik te blijven maken van de oorsprongsregels van de Regionale Conventie zolang er binnen de productieketen toeleveranciers nog niet kunnen voldoen, of nog niet hebben aangegeven te kunnen voldoen, aan alle voorwaarden van de overgangsregels.

13.15.2 Leveranciersverklaringen binnen de EU

Wanneer materialen die door een leverancier binnen de EU worden geleverd worden verwerkt tot een product die met preferentiële oorsprong wordt uitgevoerd naar een andere partij, dan kan de oorsprong van de betreffende materialen blijken uit een preferentiële leveranciersverklaring als bedoeld in artikel 61 van de Uitvoeringsverordening DWU.

Indien bij uitvoer naar een andere partij de oorsprong van een product wordt vastgesteld volgens de overgangsregels, en de oorsprong van de gebruikte materialen voor het verkrijgen of vaststellen van die oorsprong relevant is, dan is van belang dat de oorsprong van deze materialen blijkt uit een na 1 september 2021 opgemaakte leveranciersverklaring. Daarin moet de leverancier bovendien expliciet aangeven of de daarop vermelde goederen als van oorsprong worden beschouwd op grond van de oorsprongsregels van de Regionale Conventie, de overgangsregels, of, in voorkomend geval, beide.

13.16 Meer informatie

Indien u naar aanleiding van deze Mededeling vragen heeft, kunt u via e-mail contact opnemen met de helpdesk van het Landelijk Oorsprong Team: helpdesk.oorsprongszaken@douane.nl